

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 mai 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte: Petru Ursache

Judecători: Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Josan Mihai în numele inculpatului Zaiăț Dmitrii, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 14 decembrie 2007 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2014, în cauza penală în privința lui

Zaiăț Dmitrii Ion, născut la 10 iunie 1985, originar din mun. Bălți și domiciliat în mun. Chișinău, str. Haltei 7.

Datele referitoare la examinarea cauzei:

1. 01.10.2007 – 14.12. 2007 (prima instanță);

2. 21.02.2008 – 12.03.2008; 11.12.2008 – 09.02.2009; 18.11.2014 – 16.12.2014 (instanța de apel);

3. 23.05.2008 – 28.10.2008; 06.06.2014 – 23.09.2014; 01.04.2015 – 13.05.2015 (instanța de recurs);

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 14 decembrie 2007, Zaiăț Dmitrii a fost condamnat în baza art. 195 alin. (1) Cod penal la 10 ani închisoare, fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, începînd cu 24 iulie 2007.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că la 21 iulie 2007, aproximativ ora 01.30, Zaiăț D., împreună cu o persoană neidentificată, aflîndu-se lîngă iazul din parcul Valea Trandafirilor, situat pe bd. Decebal 4, mun. Chișinău, l-au atacat pe Oleg Sopcalov, i-au aplicat lovituri cu mîinele și picioarele peste diferite părți ale corpului și în mod deschis i-au sustras: un telefon mobil de model „Sony-Ericson Z710” în valoare de 3960 lei, un ceas din aur de model „Apella” - 2310 lei, un lăntșor din aur - 6210 lei, o cruciuliță din aur - 1300 lei, un pandantiv din aur în formă de inimă - 300 lei, un inel din aur cu piatră de culoare neagră - 2646 lei, portmoneu din piele de culoare neagră - 200 lei, bilet de tren - 1300 lei, permisiunea la lucru a cetățeanului străin seria 77 nr. B 431609, valabil pînă la

30.09.2007 - 1000 lei, cămașă de culoare albastră - 500 lei, blugi de culoare albastră - 500 lei, pantofi de culoare cafenie - 1200 lei, bani în numerar - 600 lei, 12.000 rube rusești, echivalenți cu 5733 lei, pricinuind părții vătămate o daună în proporții mari, în valoare de 27.759 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, care a solicitat casarea acesteia, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă.

Apelantul a invocat aplicarea principiului retroactivității legii penale noi.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2008, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care inculpatul a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f), 90 Cod penal, la 5 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 5 ani.

Instanța de apel a reținut că vina inculpatului era dovedită prin cumulul de probe administrate, iar acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal - jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane săvârșit de două sau mai multe persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei și cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Instanța a indicat că în legătură cu modificările operate în art. 126 Cod penal prin Legea nr. 292-XVI din 21.12.2007, suma prejudiciului de 27.759 lei nu mai constituia proporții mari, motiv pentru care a fost modificată încadrarea juridică a faptei.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont că inculpatul s-a căit sincer, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, anterior nu a fost judecat, se caracteriza pozitiv, prejudiciu nerecuperat pe cauză nu era.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, care a solicitat casarea acesteia și dispunerea rejudicării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că instanța de apel a ignorat prevederile art. 90 alin. (3) Cod penal, care interzicea condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate dacă nu este reparată integral dauna materială cauzată prin infracțiune.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 28 octombrie 2008, recursul a fost admis, casată decizia contestată și dispusă rejudicarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a statuat că instanța de apel nu a respectat prevederile art. 75 Cod penal, iar aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului era ilegală, deoarece prejudiciul material nu a fost recuperat pe deplin.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2009, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care inculpatul a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, la 5 ani închisoare, fără amendă, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

La stabilirea pedepsei instanța a ținut cont de prevederile art. art. 61, 75-78 Cod penal, de gradul prejudiciabil al infracțiunii comise, aceasta fiind una gravă, de persoana inculpatului, care este caracterizat pozitiv și anterior nu a fost judecat.

8. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocat în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 187 alin. (1) Cod penal la amendă.

Recurentul a relevat că a luat cunoștință cu decizia instanței de apel la 06.04.2014 considerînd-o ilegală, deoarece instanța de apel nu a dat o apreciere justă probelor administrate și nu a respectat drepturile inculpatului, deoarece a judecat cauza în lipsa lui.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 23 septembrie 2014, care a fost pronunțată integral la 30 septembrie 2014, a fost admis recursul ordinar declarat, casată decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Astfel, în decizia contestată, instanța de apel a indicat că: *„a ajuns la concluzia despre posibilitatea examinării cauzei în lipsa inculpatului, care din spusele prietenului său D. Guțu se află în Ucraina ..., instanța a conchis că el se eschivează de la prezentarea în instanță”*.

Însă, în materialele dosarului nu exista dovada de recepție de către inculpat a citației judiciare, iar telefonograma cu înscrisul că grefierul l-a telefonat pe prietenul inculpatului D. Guțu, doar confirma circumstanța neînștiințării în modul prevăzut de lege a inculpatului asupra ședinței de judecată din 09 februarie 2009.

Prin urmare, instanța de recurs a constatat că instanța de apel nu a citat inculpatul în modul prevăzut de lege pentru ședința de judecată stabilită la 09 februarie 2009 și a pronunțat o soluție care i-a lezat inculpatului dreptul la un proces echitabil, sub aspectul că acesta a fost lipsit de dreptul de a fi legal citat în apel, de a participa în apel, de a se pronunța asupra apelului personal sau prin avocatul ales.

Pe lângă aceasta, s-a indicat că instanța de apel a judecat cauza, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în lipsa inculpatului, nerespectînd prevederile art. 321 Cod de procedură penală.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2014, care a fost pronunțată integral la 15 ianuarie 2015, a fost admis apelul inculpatului, casată sentința, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e) și f) Cod penal la 5 (cinci) ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, în rest sentința a fost menținută.

În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că la pronunțarea sentinței instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei și a ajuns la concluzia că inculpatul a săvîrșit infracțiunea imputată lui, prevăzută de art. 187 alin. (2) lit. b), e) și f) Cod penal. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectîndu-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

În altă ordine de idei, instanța de apel a indicat că apelul declarat de către inculpat era fondat și pasibil de a fi admis, în partea numirii pedepsei din motiv că urma a fi aplicat principiul retroactivității legii penale noi.

Astfel, avînd în vedere modificările de la art. 126 Cod penal, introduse prin Legea nr. 292-XVI din 21.12.2007, s-a reținut că suma prejudiciului de 27759 lei

nu mai constituia proporții mari. Luând în considerație această circumstanță, prin prisma art. 10 Cod penal, s-a apreciat că inculpatului urma a-i fi aplicată o pedeapsă în limita sancțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, în conformitate cu prevederile art. art. 61, 75-78 Cod penal, instanța de apel a ținut cont de faptul că inculpatul a comis o infracțiune gravă, de personalitatea acestuia, care se caracterizează pozitiv, anterior nu a fost judecat, de faptul că a recunoscut vina în cele comise, dar în același timp nu a contribuit activ la recuperarea prejudiciului, precum și la identificarea celui alt coparticipant, ajungându-se astfel la concluzia că corijarea și corectarea inculpatului va fi posibilă numai prin aplicarea unei pedepse privative de libertate.

11. Hotărârile instanțelor de fond și apel sunt atacate cu recurs ordinar de către avocat în numele inculpatului, care a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție ca fiind depus la 27 ianuarie 2015 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora cu emiterea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 187 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În motivarea cerințelor sale avocatul invocă ca temei de casare a hotărârilor contestate faptul că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și cauza a fost judecată fără citarea unei părți, sau care legal citată a fost în imposibilitate de a se prezenta.

Astfel se invocă următoarele motive:

a) respingerea neîntemeiată de către instanța de apel a demersului privind audierea părții vătămate, care ar putea confirma faptul restituirii prejudiciului cauzat de către inculpat și lipsa cărorva pretenții, ceea ce, conform opiniei recurentului, ar avea ca rezultat încadrarea acțiunilor inculpatului în baza art. 187 alin. (1) Cod penal;

b) lipsa unei pronunțări motivate asupra solicitării din apel cu privire la aplicarea unei pedepse nonprivative de libertate, nefiind indicate nici motivele cu privire la imposibilitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, pe când inculpatul a recunoscut vina în fapta comisă și a restituit prejudiciul cauzat;

c) neacordarea posibilității de a se împăca cu partea vătămată și respingerea neîntemeiată a demersului apărării cu privire la verificarea faptului cine a primit citația adresată părții vătămate;

d) omiterea de se lua în considerație faptul că potrivit modificărilor Codului penal, operat prin Legea nr. 292-XVI din 21.12.2007, suma prejudiciului de 27759 lei nu mai poate fi apreciată ca fiind considerabilă.

12. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Astfel, Colegiul penal apreciază critic argumentul recurentului de la lit. a) din pct. 11 al prezentei decizii, odată ce instanța de apel corect a considerat

posibilă examinarea cauzei în lipsa părții vătămate care a fost legal citat, dar din motive necunoscute instanței nu s-a prezentat (V. 2, f.d. 27; 32). În același sens, este neîntemeiat argumentul apărării precum că presupusa lipsă a pretențiilor părții vătămate față de inculpat ar impune recalificarea acțiunilor lui la alin. (1) al art. 187 Cod penal, întrucât atitudinea părții vătămate față de fapta inculpatului nu influențează încadrarea juridică a ei în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e) și f) Cod penal.

Cu referire la argumentele expuse în recursul părții apărării și reproduse în lit. b) din pct. 11 al prezentei decizii, Colegiul penal remarcă că instituția suspendării condiționate a pedepsei nu trebuie privită, ca un avantaj acordat de lege infractorilor, ci trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială, care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă. Raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvîrșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei, cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara prejudiciul cauzat, comportarea sinceră în cursul procesului. Reieșind din cele expuse se constată că aplicarea acestei instituții nu este o obligație a instanței de judecată, ci reprezintă un drept discreționar al acesteia, în cazul prezenței circumstanțelor relevante aplicării ei, care în speța dată nu s-au regăsit.

Totodată, la aprecierea soluției de individualizare a pedepsei inculpatului, s-a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvîrșite și de persoana inculpatului, care cu toate că se caracterizează pozitiv, anterior nu a fost judecat și a recunoscut vina în cele comise, totuși nu a contribuit activ la recuperarea prejudiciului cauzat, precum și la identificarea celui de-al doilea autor al infracțiunii în cauză.

În partea ce ține de argumentele recursului expuse la lit. lit. c) și d) din pct. 11 al prezentei decizii, Colegiul penal indică că potrivit art. 109 alin. (2) Cod penal, împăcarea produce efecte juridice **din momentul pornirii urmăririi penale și pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare**, avîndu-se în vedere **retragerea pentru deliberare a completului de judecată al instanței de fond**.

La fel, Colegiul penal lărgit remarcă că împăcarea părților poate avea loc în lipsa părții vătămate, însă, avînd în vedere că împăcarea este personală, voința părții vătămate trebuie să fie exprimată printr-o declarație (cerere), autentificată notarial. În acest sens, s-a constatat că astfel de cerere la materialele cauzei nu a fost anexată, iar împăcarea părții vătămate cu inculpatul în faza judecării cauzei în instanța de apel nu ar produce efectele prevăzute de art. 109 Cod penal, cu atît mai mult că pentru infracțiunea incriminată inculpatului această instituție este inaplicabilă, iar după cum s-a menționat supra, presupusa lipsă a pretențiilor părții vătămate față de inculpat nu are ca efect încadrarea juridică a faptei acestuia în baza art. 187 alin. (1) Cod penal.

La fel, sunt irelevante argumentele precum că dauna materială în sumă de 27759 lei, potrivit modificărilor Codului penal, operate prin Legea nr. 292-XVI din

21.12.2007, nu mai poate fi apreciată ca fiind considerabilă, odată ce, potrivit art. 126 alin. (2) Cod penal, caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei și nicidecum nu este cuantificat într-o sumă fixă.

Totodată, este de remarcat și faptul că chiar și în cazul absenței în acțiunile inculpatului a semnelor calificative „cauzarea de daune în proporții considerabile”, , încadrarea juridică a faptei inculpatului în baza alin. (2) al art. 187 Cod penal, nu s-ar schimba odată ce aceasta mai cuprinde și semnele calificative prevăzute de lit. b) și e) din alin. (2) al art. 187 Cod penal.

Întemeindu-se pe argumentele expuse supra, Colegiul penal consideră că hotărîrea instanței de apel nu este afectată de erori de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind necesară dispunerea inadmisibilității recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

13. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Josan Mihai în numele inculpatului Zaiat Dmitrii, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2014, în cauza penală în privința lui **Zaiat Dmitrii Ion**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 04 iunie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș